

**Bachelor Docent Muziek
Conservatorium Maastricht
Zuyd Hogeschool**

*Verlag van de beperkte opleidingsbeoordeling
22 en 23 juni 2023*

Colofon

Instelling en opleiding

Zuyd Hogeschool, Conservatorium Maastricht
Franciscus Romanusweg 90
6221 AH Maastricht
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: positief

Opleiding: Bachelor Docent Muziek

Afstudeerrichtingen: Muziek in Kunsteducatie en Orthopedagogische Muziekbeoefening

Croho: 39112

Locatie: Maastricht

Variant: Voltijd en verkort traject

Commissie

Raoul van Aalst, voorzitter

Adri Schreuder, deskundige

Allerd van den Bremen, deskundige

Thirza Fekkes, student-lid

Titia Buising, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van

AeQui Nederland

Postbus 5050

3502 JB Utrecht

www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
1. Beoogde leerresultaten	8
2. Onderwijsleeromgeving	10
3. Toetsing	16
4. Gerealiseerde leerresultaten	19
Bijlagen	23
Bijlage 1 Commissie.....	24
Bijlage 2 Bezoekprogramma	25
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	26

Samenvatting

Op 22 en 23 juni 2023 is de bacheloropleiding Docent Muziek van het Conservatorium Maastricht van Zuyd Hogeschool gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **positief**. De commissie heeft tijdens de visitatie een gepassioneerde opleiding gezien die zeer gedegen en gepassioneerde studenten aflevert. Daarbij is niet het alleen het ambacht zichtbaar geworden maar ook de enorme betrokkenheid en liefde voor het muziekonderwijs.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten c.q. competenties van de opleiding zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd. De competenties zijn direct ontleend aan het landelijke opleidingsprofiel en onderschreven door het werkveld. De opleiding geeft hier met een eigen profiel inkleuring aan. Dit profiel wordt gekenmerkt door de aandacht voor de ambachtelijke pedagogische en didactische vaardigheden en de muzikale kwaliteit van studenten. De opleiding heeft dit consequent doorgevoerd in het programma, de stages en in het afstuderen. De keuze voor de twee afstudeerrichtingen en dan met name de richting Orthopedagogische Muziekbeoefening (OMB) is kenmerkend en onderscheidend voor de opleiding.

De opleiding is goed afgestemd op en ingebed in het onderwijskundige werkveld. De opleiding is verweven in de kunsteducatie in Maastricht en omgeving. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Programma

De commissie stelt vast dat de onderwijsleeromgevingen studenten in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De competenties zijn per onderdeel passend vertaald in leerdoelen, die vermeld zijn in het curriculumboek.

Middels de stages, integratieve projectweken en de indeling in onderwijseenheden is de samenhang in de opleiding goed geborgd. In de opleiding worden theorie en toepassing daarvan steeds meer verbonden. Het ambachtelijke profiel van de opleiding is zichtbaar in het curriculum. Dit komt ook terug in de uitgebreide aandacht voor lesgeven in het voorgezet onderwijs en het vak Kunst Algemeen. De com-

missie vraagt zich daarbij af in welke mate dit passend is wanneer maar weinig alumni dit vak ook daadwerkelijk gaan geven.

De commissie ondersteunt het initiatief om het derde en vierde jaar van de opleiding meer af te stemmen op de individuele vraag van studenten.

Studenten krijgen de eerst drie jaar les in twee instrumentale vakken en zangles. Als studenten een ander hoofdinstrument hebben dan piano, zang of gitaar, krijgen ze hier geen les in. Dit kenmerkt volgens de commissie het brede ambachtelijke karakter van de opleiding en biedt tegelijkertijd minder ruimte voor het ontwikkelen van een persoonlijke muzikale signatuur van studenten die een ander hoofdinstrument hebben.

De opleiding heeft een passend didactisch concept waarin het samenwerkend leren en het meester-gesel concept belangrijke pijlers zijn. Ook is er veel aandacht voor de begeleiding van studenten. De opleiding voldoet aan de wettelijke instroomeisen en heeft een zorgvuldige toelatingsprocedure ingericht. De opleiding beschikt over voldoende docenten voor het verzorgen van het onderwijs. Het team en de studieleider zijn zeer betrokken bij elkaar en de studenten.

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Toetsing

De toetsing is gebaseerd op het toetsbeleid van de hogeschool en de onderwijsvisie van de opleiding. Het toetsproces is degelijk en zorgvuldig. De toetsing sluit aan bij het competentiegerichte onderwijs waar de opleiding voor staat. De opleiding maakt daarbij onderscheid tussen formatief en summatief toetsen. De toetsvormen zijn gevarieerd en passend

voor de verschillende onderwijseenheden en -onderdelen. De commissie heeft enkele toetsen bestudeerd en constateert dat de kwaliteit daarvan degelijk is.

De opleiding neemt voldoende maatregelen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing en beoordeling te borgen. De examencommissie borgt adequaat dat de leeruitkomsten c.q. competenties door individuele studenten worden gerealiseerd. De examencommissie bezoekt daartoe onder andere steekproefsgewijs (eind)examens. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

Studenten ronden de opleidingen af met een thesis, een onderwijsproduct, een keuzestage, een visie/leerplan document en een gezamenlijk eindconcert. De opleiding heeft een degelijk afstudeerproces ingericht waarin het vier-ogen principe toegepast wordt en van te voren opgestelde beoordelingscriteria gebruikt worden. Ook is het eigen profiel van de opleiding zichtbaar in het afstudeerproces..

Op basis van de bestudeerde dossiers en het gevoerde gesprek met studenten en alumni stelt de commissie vast dat de leerresultaten gerealiseerd worden. De bestudeerde theses laten een degelijk niveau zien. De commissie kan zich vinden in de beoordeling en de gegeven feedback. Minder inzichtelijk is hoe de oordelen per criterium tot stand komen, en hoe dat zich vertaalt in het eindcijfer. Tevens kan in de bestudeerde theses de verbinding tussen de onderzoeksvraag en de conclusies versterkt worden.

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft de commissie een **positief advies** inzake accreditatie van de bacheloropleiding Docent Muziek aan het Conservatorium Maastricht van Zuyd Hogeschool.

Namens de voltallige commissie,
Utrecht, oktober 2023

Raoul van Aalst
Voorzitter

De bestudeerde theses zijn vrij eenvormig en geformatteerd en daardoor minder origineel. De bestudeerde onderwijsproducten laten meer variatie zien. Deze zijn van goed niveau en zijn heel toepasbaar in de beroepspraktijk. Ook het videomateriaal van de eindconcerten laat volgens de commissie het goede eindniveau van studenten zien. Ook waardeert de commissie de keuze van de opleiding om het artistieke deel van de opleiding door studenten gezamenlijk te laten afsluiten.

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Aanbevelingen

Met het oog op de toekomst geeft de commissie de volgende suggesties ter overweging:

- de commissie nodigt de opleiding uit een alternatief narratief op te stellen, waarbij de eigen visie van de opleiding inzake de competenties meer leidend is (naast de vereisten van het beroep). Dit kan helpen bij het maken van eventuele keuzes in het curriculum, en past volgens de commissie bij ontwikkelingen in het werkveld.
- stappen te zetten in het verminderen van de studiedruk.
- de diversiteit, bijvoorbeeld in sociaal-economische en culturele zin, in de opleiding te versterken.
- de opleiding heeft nog geen eigen toetsbeleidsplan, dit is in ontwikkeling. De commissie vindt dit een belangrijk initiatief.
- kalibratie bij meerdere onderdelen in de opleiding toe te passen.
- de door de examencommissie uitgevoerde steekproeven inzake het eindniveau uit te breiden met theses en praktijkproducten.

Titia Busing
Secretaris

Inleiding

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van de visitatie van de bacheloropleiding Docent Muziek aan het Conservatorium Maastricht van Zuyd Hogeschool op 22 en 23 juni 2023. Afgestudeerden zijn bekwaam om van start te gaan in het kunstvakonderwijs vanuit artistieke bevoeging en met een scherp oog voor onderwijskwaliteit.

De instelling

De bacheloropleiding Docent Muziek is onderdeel van het Conservatorium Maastricht, dat deel uitmaakt van Zuyd Hogeschool (Zuyd). Zuyd omvat dertig academies waarbinnen de verbinding tussen onderwijs, onderzoek en praktijk vormgegeven wordt. Deze academies bieden samen een breed palet aan associate degree's, bachelor- en masteropleidingen aan.

Het Conservatorium Maastricht biedt naast de bacheloropleiding Docent Muziek ook de bacheloropleiding Muziek en de masteropleiding Muziek aan. Ook worden er verschillende voortrajecten aangeboden. Aan het Conservatorium Maastricht studeren circa 520 studenten.

De opleiding

De bacheloropleiding Docent Muziek omvat 240 EC en wordt in een reguliere voltijdvariant en een intensieve (verkorte) variant aangeboden. De opleiding wordt in beide varianten in de Nederlandse taal aangeboden. De intensieve verkorte variant is bedoeld voor studenten die al een bacheloropleiding Muziek hebben afgerond. Deze variant is gebaseerd op de onderwijseenheden en inhoud van de voltijdvariant, maar dan gecomprimeerd en dus 'intensief' (DMi). De opleiding kent ongeveer 49 studenten, waarvan 5 de intensieve verkorte variant volgen.

De opleiding biedt studenten een brede basis aan ambachtelijke vaardigheden. In de eerste drie studiejaar krijgen studenten wekelijks les in twee akkoordinstrumenten (piano/gitaar), zang, koor en poppracticum. Deze ambachtelijke vaardigheden zijn volgens de opleiding van belang voor zowel de inzetbaarheid in het onderwijs als voor de artistieke ontwikkeling van de student.

In het derde en vierde studiejaar vindt verdieping op het eigen instrument plaats in de vorm van de deelspecialisatie en de vrije ruimte.

Studenten maken in het derde jaar een keuze voor een van de twee afstudeerrichtingen: Muziek in kunsteducatie of Orthopedische muziekbeoefening. Ook kiezen studenten één van de drie subspecialisaties: Artistic Development (AD), Music and Interculturality (MAI) of Music and Technology (MAT).

De opleiding wordt afgerond met de thesis en een praktijkrelevant (onderwijs) product, een visie/leerplan document voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs en het eindconcert. De afstudeerfase van DMi is vrijwel identiek aan die van de reguliere variant.

De opleiding is verbonden aan het lectoraat Technology Driven Art van de hogeschool. De aansluiting betreft vooral studenten die op één van de thema's van het lectoraat hun praktijkonderzoek (in de afstudeerfase) uitvoeren. Op curriculumniveau is er nog geen samenwerking met het lectoraat.

Naar aanleiding van de vorige visitatie heeft de opleiding onder andere lezingen over ondernemerschap belegd, binnen de lessen muziektheorie de terugkoppeling versterkt en ingezet op geïntegreerd toetsen, schriftelijke terugkoppeling in alle vakken geïntroduceerd en een nieuwe structuur ingericht voor de eigen artistieke uitdaging van studenten. Ook is – in twee fasen – de opzet van de deelspecialisaties veranderd en geëvalueerd. Naar aanleiding van de vorige visitatie zijn de drie hiervoor benoemde subspecialisaties in

het programma opgenomen. In de huidige doorontwikkeling wordt dit veranderd naar een begeleid traject met meer keuzevrijheid en begeleidingstijd.

De visitatie

De opleiding heeft aan AeQui opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleiding een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie heeft op 23 en 24 juni 2023 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. Van het inloopsprek uur is geen gebruik gemaakt. De commissie heeft zich expliciet georiënteerd aan het cluster waarin deze opleiding geplaatst is. Dit is met de voltallige commissie gedaan, tijdens het voorbereidend overleg,

en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde kennis was aanwezig in (een deel van) de commissie.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; de commissie heeft de benodigde informatie gekregen om tot een beoordeling te komen. Aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in september 2023 in concept toegestuurd aan de opleiding; de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Het ontwikkelgesprek zal in de loop van 2023 plaatsvinden. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

1. Beoogde leerresultaten

De commissie beoordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. De commissie stelt vast dat de competenties (c.q. beoogde leerresultaten) voor wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet en adequaat zijn uitgewerkt. De opleiding volgt hierin het landelijke opleidingsprofiel. De opleiding geeft hier met een eigen profiel inkleuring aan, waarbij de ambachtelijke pedagogische en didactische vaardigheden van studenten centraal staan. De opleiding ziet deze vaardigheden als voorwaarde voor startbekwaamheid van de docent muziek. Met het aanbieden van de afstudeerrichting Orthopedische muziekbeoefening onderscheidt de opleiding zich van andere opleidingen. De opleiding is goed afgestemd op de binnen- en buitenschoolse beroepspraktijk. De opleiding is nadrukkelijk in gebed in Maastricht (en omstreken) en alle docenten zijn werkzaam (geweest) in de beroepspraktijk.

Bevindingen

De missie van de opleiding is muziek als menselijke basisbehoefte door te geven en alles wat daartoe bijdraagt actief, doordacht en kwalitatief te stimuleren. De opleiding biedt studenten een brede basis aan ambachtelijke vaardigheden. Dit uit zich in wekelijkse lessen in twee akkoordinstrumenten (piano/gitaar), zang, koor en poppracticum in de eerste drie jaar. De opleiding vindt deze ambachtelijke vaardigheden belangrijk voor de inzetbaarheid van afgestudeerden in het onderwijs en voor hun artistieke ontwikkeling. Studenten worden opgeleid tot een startbekwame professional Docent Muziek die gedegen en kwalitatief kunst/muziekonderwijs kan ontwerpen en verzorgen.

De opleiding kent twee afstudeerrichtingen: Muziek in kunsteducatie (MIK) en Orthopedische muziekbeoefening (OMB). In de afstudeerrichting Muziek in kunsteducatie leren studenten de kennis en vaardigheden om muziekeducatie vanuit een historische of stilistische context in te zetten, zowel binnen als buiten het onderwijs. Studenten leren de inhoud van het vak CKV/cultuureducatie en Kunst Algemeen. Afgestudeerden werken als docent in het primair of voortgezet onderwijs, muziekconsulent, muziek-educatief medewerker vanuit een kunstinstelling of als intermediair om samenwerking tot stand te brengen tussen onderwijs en het kunstaanbod in de regio.

De afstudeerrichting Orthopedische muziekbeoefening gaat in op het handelingsgericht en muziek strategisch werken met kinderen en jongvolwassenen met een extra leeruitdaging, fysieke beperking of andere geïndiceerde hulpvragen en/of problematieken. De afgestudeerde OMB'er is een gelijkwaardige gesprekspartner binnen het multidisciplinair overleg van zorgcommissies van scholen en instellingen en levert actief bijdrage aan de signalering, diagnostiek en behandeling van problematieken in groep of klas. Met deze afstudeerrichting wil de opleiding aansluiten bij een groeiende hulpvraag van zorgleerlingen in het regulier en speciaal primair en voortgezet onderwijs.

Studenten worden opgeleid voor een breed werkveld, dat in beweging is en volgens de opleiding steeds meer hybride wordt. Dit betekent dat afgestudeerden steeds vaker verschillende banen combineren waarbij er steeds meer mogelijkheden zijn buiten het reguliere onderwijs. Vanwege de ongegradeerde bevoegdheid waartoe studenten opgeleid worden, omvat de opleiding alle formele domeinen (van PO tot VO-bovenbouw), waarbij het eerstegraadsgebied onderdeel is van de afstudeerfase (zie standaard 4).

De opleiding hanteert de competenties die zijn vastgelegd in het landelijke opleidingsprofiel Docent muziek als uitgangspunt. Dit profiel is in

2018 opnieuw vastgesteld door het landelijke Kunstvakdocentenoverleg en gevalideerd door het werkveld. De competenties waartoe wordt opgeleid zijn:

1. artistiek competent;
2. pedagogisch en didactisch competent;
3. interpersoonlijk competent;
4. omgevingsgericht competent en;
5. kritisch reflectief en onderzoekend.

De competenties zijn uitgewerkt in indicatoren en leerdoelen.

Afstemming werkveld en de omgeving

De opleiding staat op verschillende manieren in verbinding met het werkveld. Docenten en opleidingsmanager zijn werkzaam (geweest) in het werkveld en hebben daarnaast veel contacten in hun rol als stage- of afstudeerbegeleider. De opleiding heeft contact met veel basisscholen in de regio, alle VO-scholen in Limburg, instellingen voor speciaal onderwijs (SO en VSO), culturele instellingen en educatieafdelingen van poppodia en orkesten. Deze verbindingen komen tot uiting in collegiaal overleg, gastcolleges, excursies, sta-geplaatsen en werkplekken.

Op provinciaal niveau vindt er afstemming plaats met Kunsteducatieve koepels en het Platform Muziekeducatie Limburg (vanuit het Huis voor de Kunsten). De opleiding wordt daarin gevonden door scholen en culturele instellingen voor samenwerkingen, stagiaires en scholing van en workshops voor docententeams.

Vertegenwoordigers van het werkveld zijn, zo bleek tijdens de visitatie, positief over het brede karakter van de opleiding. Afgestudeerden kunnen bijvoorbeeld worden ingezet in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar onderwijs en in buurthuizen. In dit gesprek is ook opgemerkt dat de opleiding wat meer aandacht zou kunnen hebben voor het complete werk in een school zoals oudergesprekken, teamoverleg, om zodoende te leren onderdeel te zijn van een groter geheel. Hiernaast is opgemerkt dat de

mate van contact tussen de stagebegeleiders van de opleiding en de studenten op de stageplek verschillend is per stagebegeleider.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de beoogde leerresultaten c.q. competenties van de opleiding wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd zijn. Deze zijn direct ontleend aan het landelijke opleidingsprofiel en onderschreven door het werkveld. De opleiding geeft hier met een eigen profiel inkleuring aan, waarbij de vereisten van het beroep leidend zijn. Dit profiel wordt gekenmerkt door de aandacht voor de ambachtelijke pedagogische en didactische vaardigheden en de muzikale kwaliteit van studenten. De opleiding heeft dit consequent doorgevoerd in het programma, de stages en in het afstuderen, waarin het brede karakter van de opleiding en de nadruk op ambachtelijke vaardigheden expliciet naar voren komen.

Ook de keuze voor de twee afstudeerrichtingen en dan met name de OMB richting is, volgens de commissie, kenmerkend en onderscheidend voor de opleiding.

De commissie nodigt de opleiding uit een alternatief narratief op te stellen, waarbij de eigen visie van de opleiding inzake de competenties meer leidend is (naast de vereisten van het beroep). Dit kan helpen bij het maken van eventuele keuzes in het curriculum, en past volgens de commissie bij ontwikkelingen in het werkveld.

De commissie stelt vast dat de opleiding goed is ingebed in het werkveld. De opleiding is verweven in de kunsteducatie in Maastricht en omgeving, docenten zijn werkzaam (geweest) in de kunsteducatie en studenten zijn (middels de stages) werkzaam in de kunsteducatie.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

2. Onderwijsleeromgeving

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. De onderwijsleeromgeving stelt studenten in staat de beoogde leerresultaten te bereiken. De competenties zijn per onderdeel vertaald in leerdoelen, die vermeld zijn in het curriculumboek. Het programma is, met de onderwijseenheden, stages en integratieve projectweken, zorgvuldig opgezet en samenhangend. Ook ziet de commissie dat theorie en toepassing daarvan steeds meer verbonden worden. Het curriculumboek kan volgens de commissie op een aantal onderdelen aangescherpt worden. Het ambachtelijke karakter (zie standaard 1) van de opleiding is zichtbaar in het curriculum. Dit komt onder andere naar voren in de stages, de aandacht voor het voortgezet onderwijs en het vak Kunst Algemeen en de focus op twee instrumentele vakken (gitaar en piano) en zang. De gemaakte keuzes en daarmee het volle programma leiden echter ook tot hoge studiedruk bij studenten. De commissie raadt de opleiding aan oplossingen te vinden die de studiedruk verminderen. De opleiding heeft een passend didactisch concept waarin het samenwerkend leren, het meester-gezel concept en begeleiding van studenten belangrijke pijlers zijn. De stagebegeleiding kan op onderdelen verbeterd worden. De opleiding voldoet aan de wettelijke instroomeisen. De commissie constateert, net als alumni en docenten, dat de diversiteit in de opleiding versterkt kan worden. Docenten zijn deskundig en betrokken en de opleiding beschikt over voldoende faciliteiten.

Bevindingen

De opleiding heeft de competenties vertaald in leerdoelen per onderdeel. Voor elk onderdeel is een beschrijving opgesteld; deze is onderdeel van het curriculumboek van de opleiding.

Reguliere variant

In de opbouw van de opleiding zijn de eerste twee jaar vooral gericht op een brede ontwikkeling; in de laatste twee jaar vindt verdieping en specialisatie plaats. De opleiding is georganiseerd in vier onderwijseenheden:

1. Educatie.
2. Muzikale kennis en vaardigheden.
3. Artistiek vakmanschap.
4. Practicum.

Elk leerjaar is opgebouwd uit vier periodes van tien weken, waarbij elke onderwijseenheid aan bod komt. Binnen de onderwijseenheden volgen studenten de verschillende vakken c.q. onderdelen. Met de indeling in onderwijseenheden wil de opleiding toe werken naar toenemende integratie van het artistieke en onderwijskundige vermogen van studenten.

De onderwijseenheid Educatie is gericht op onderwijskundige vorming, het ontwerpen van lesmateriaal en het lesgeven c.q. pedagogisch handelen. Deze onderwijseenheid omvat de onderdelen Vakdidactiek, Visie/Leerplan, Muziek in Beweging, Orthopedagogiek, Performance, Kunst Algemeen/Cultuureducatie en Onderwijskunde. In het vierde jaar omvat deze onderwijseenheid de thesis en het afstudeerproduct.

De onderwijseenheid Muzikale kennis en vaardigheden is gericht op de muzikale vorming van studenten. De onderdelen van deze onderwijseenheid zijn Theorie Atelier, Auditief Atelier, Gehoor/Solfège, Muziekgeschiedenis en Muziekgeschiedenis pop.

In de onderwijseenheid Artistiek vakmanschap draait het om muzikantschap, techniek, vorming, beheersing, ontwerpen, expressie en uitvoering. Dit vindt plaats in lessen als Koorscholing/koördinatie, Gitaar, Piano, Zang, Muziek- en informatietechnologie en Poppracticum. Studenten krijgen individueel instrumentles en groepsles in koor en band. Doel is dat studenten een gedegen technische en artistieke basis ontwikkelen en het hoogste rendement halen uit hun eigen musicerend vermogen. Studenten ontwikkelen zich daarmee,

volgens de opleiding, tot een vaardig en inspirerend voorbeeld voor hun leerlingen.

De vierde onderwijseenheid Practicum is gericht op de integratie van in de andere onderwijseenheden opgedane competenties in praktijkgerichte en authentieke leersituaties: de stages en projectweken die elk jaar plaatsvinden, het instituutsparticum in het tweede jaar en het eindconcert in het vierde jaar (zie standaard 4). Bij het tweedejaars instituutsparticum kunnen studenten stage- of project gerelateerde activiteiten binnen de veilige omgeving van de opleiding uitproberen. Studenten maken daarbij kennis met de orthopedagogische muziekbeoefening en volgen musicer-werksessies ter voorbereiding op een individuele opname en de educatieve voorstelling van de integratieweek (zie volgende paragraaf).

Studenten volgen gedurende de gehele opleiding thematische lintstages: in het eerste jaar gericht op het primair onderwijs, in het tweede jaar op de onderbouw van het voortgezet onderwijs, in het derde jaar op de gekozen specialisatie (OMB of MIK) en in het vierde jaar gekoppeld aan het afstudeeronderzoek en een deelstage in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Naast de stages kennen de eerste drie jaar elk drie projectweken: liedweek, popweek en integratieweek. Het vierde jaar kent alleen een popweek. De projectweken zijn bedoeld om de muzikaal artistieke ontwikkeling en de presentatie daarvan in een publieksgerichte of leerlinggerichte podiumervaring te stimuleren. De liedweek omvat een individuele presentatie van een lied, de popweek een bandpresentatie en de integratieweek een muzikale educatieve productie met de jaargroep. Elk jaar worden van studenten andere verdiepende vaardigheden verwacht in de projectweken.

Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat jazztheorie en -geschiedenis verbonden wordt met poptheorie en -geschiedenis. Jazz theorie is niet meer als apart vak opgenomen in het curriculum. In de eerste twee jaar krijgt de samenhang in het programma vorm door de lineaire ontwikkeling

van kennis en vaardigheden binnen de onderwijseenheden. In de tweede en derde onderwijseenheid worden moeilijkheidsgraden in speel, schrijven arrangeer- vaardigheden, speelstijlen en repertoire opgebouwd gedurende de opleiding.

In het derde jaar volgen studenten een afstudeerrichting: Orthopedagogische Muziekbeoefening (OMB) of Muziek in Kunsteducatie (MIK). De keuze voor een afstudeerrichting hangt samen met de keuzestage en het onderzoek. Studenten kunnen ook beide afstudeerrichtingen volgen. Het derde jaar omvat ook een subspecialisatie:

1. Music & Interculturality (M&I) gericht op het functioneren als muziek educator in een interculturele maatschappij. Deze specialisatie omvat een interculturele stage.
2. Artistic Development (AD) gericht op de verdere ontwikkeling van instrumentale, vocale, componeer- of arrangeervaardigheden. Dit krijgt vorm in een individueel leertraject dat uitmondt in de presentatie van een artistiek product.
3. Music & Technology (M&T) gericht op het creatief en weldoordacht aanwenden van technologie in de muziekdidactiek en muzikale productie.

Het vierde jaar omvat de afstudeerfase, hier wordt bij standaard 4 nader op ingegaan.

Het derde en vierde jaar van de opleiding worden nu heringericht. Studenten krijgen, op basis van een door henzelf opgesteld plan, ruimte om zelf meer invulling te geven aan hun programma en hun eigen keuzes te maken. Studenten worden hierin begeleid door de opleiding en indien relevant ook door externen, bijvoorbeeld alumni.

Alumni waarmee de commissie gesproken heeft, gaven tijdens de visitatie aan behoefte te hebben aan meer stage in het primair onderwijs. De stage in het primair onderwijs vindt plaats in het eerste jaar wanneer studenten net gestart zijn met de opleiding. Een latere stage kan bijdragen aan meer verdieping in het werken in het primair on-

derwijs. Ook hebben de alumni (en werkveldvertegenwoordigers) opgemerkt dat de begeleiding tijdens de stage verbeterd kan worden en dat verwachtingen over de stage meer met de stageplek besproken dienen te worden.

Alumni hebben eveneens te berde gebracht dat de opleiding qua (culturele) diversiteit te beperkt is. Daartoe kan het volgens hen helpend zijn om leerlingen te informeren over en inspireren voor de opleiding op die plekken waar de opleiding nu nog niet zichtbaar is. Aangegeven is dat het belangrijk is om in de muziekstijlen die aan bod komen aansluiting te zoeken bij de actuele muziekvoorkeuren van de jeugd.

Een aantal alumni met wie de commissie gesproken heeft, had tijdens de opleiding meer persoonlijke uitdaging op muzikaal gebied gewild. Het startniveau van studenten op de verschillende instrumenten en vocaal is zeer verschillend.

Studenten waarmee de commissie gesproken heeft zien zichzelf als docent Muziek. Inzake hun artistieke ontwikkeling zien ze zichzelf eerder als functioneel multi-instrumentalist in de lespraktijk dan als professioneel musicus. Hoewel studenten zich graag verder zouden ontwikkelen in hun hoofdinstrument, waarderen ze het ook zeer dat ze andere instrumenten leren spelen. Opgemerkt is dat ze deze voor hen nieuwe instrumenten op functioneel niveau kunnen bespelen en als begeleidingsinstrument in de klas kunnen inzetten.

Studenten ervaren dat de OMB-specialisatie veel literatuurstudie vergt waardoor er in verhouding tot de MIK-specialisatie minder tijd is voor hun artistieke ontwikkeling. Ook ervaren studenten in de afstudeerfase verschillen in het schrijfwerk voor beide afstudeerspecialisaties en in de begeleiding.

Studenten zijn positief over de samenwerking in het tweede jaar met studenten van de docentopleiding Beeldende Kunst. Daarnaast waarderen studenten de (opbouw in de) stages en de mogelijkheid om een buitenschoolse keuzestage te volgen. Voor studenten dragen de stages meer bij

aan de samenhang van het programma dan de onderwijseenheden. Deze worden door de studenten waarmee de commissie gesproken heeft minder herkend.

Studenten hebben tijdens visitatie opgemerkt dat het programma vol is. Ook zijn de verwachtingen per vak hoog. Studenten waarderen het als zeer positief dat in het programma meer onderdelen met elkaar verbonden worden, zoals theorie en het auditief atelier.

Intensieve variant

DMi is een voltijdsopleiding waarin veel zelfstudie en autonomie verwacht wordt van studenten. Studenten dienen twee dagen beschikbaar te zijn voor onderwijs op locatie en één dag voor stage. DMi kent dezelfde onderwijseenheden en vakken als de reguliere variant. Op basis van hun vooropleiding krijgen studenten vrijstelling voor onderdelen. Studenten worden gestimuleerd de eigen muzikeducatieve werkzaamheden in te zetten als bijvoorbeeld onderzoeksstage.

De opleiding heeft besloten de DMi variant in de huidige vorm niet meer aan te bieden. De opleiding onderzoekt hoe, voor verschillende instroomprofielen (musicus, vakspecialisten Pabo, zij-instromers VO) een flexibel traject toekomstbestendig en vanuit grotere onderwijseenheden ingericht kan worden. Doel is dat dit traject in september of februari 2024 zal gaan starten. Voor de huidige studenten geldt dat zij de garantie hebben om hun opleiding af te maken volgens het bestaande programma.

Alumni van de intensieve variant hebben hun traject ook als intensief ervaren. Dit komt vooral door de combinatie van studeren en werken. Ze hebben ook opgemerkt dat zij graag voortgezet onderwijs hadden kunnen kiezen als specialisatie. Alumni waarderen desondanks de breedte van de intensieve variant; ze zien dit als een kernkwaliteit van de opleiding.

Alumni van de intensieve variant hebben desgevraagd opgemerkt dat bij de herinrichting van

deze variant belangrijk is dat studenten die muzikaal zeer goed onderlegd zijn op een meer passende en laagdrempelige manier kunnen instrueren.

Onderwijsleeromgeving

De opleiding kiest voor een combinatie van leerwerkvormen die passen bij zowel het muzikale en kunstzinnige, als het onderwijsgerichte element. De belangrijkste werkvormen zijn samenwerkend leren, het meester-gezel concept en zelf ontplooiend leren. In de individuele musiceervakken is het meester-gezel principe aanwezig daar waar het gaat over ambachtelijk vakmanschap. Bij de op onderwijs en opvoeding gerichte onderdelen staat het in een groep leren en werken centraal. Dit vindt plaats op basis van debat, ontwerpen en presenteren van eigen materiaal en schriftelijke en mondelinge reflectie. Studenten ontwikkelen zich, volgens de opleiding, gedurende de opleiding van zelfwerkend naar zelfverantwoordelijk lerend waarbij de docent steeds meer een coachende rol krijgt. Studenten worden gedurende de opleiding gestimuleerd steeds meer vanuit eigen keuze en overtuiging vorm te geven aan de eigen ontwikkeling in de vorm van keuzestages, specialisaties en de vrije keuzeruimte.

De opleidingsmanager vormt, samen met de vakdidactiekdocenten en stagebegeleiders, de eerste lijn van begeleiding. Studenten kunnen daarnaast ook terecht bij hun docenten, de vertrouwenspersoon, studentendecanen en hun medestudenten. Studenten voeren tenminste twee keer per jaar (na elke voortgangvergadering) een individueel gesprek met de opleidingsmanager. In de afstudeerfase (jaar 4) vervullen ook de afstudeerbegeleiders de rol van studieloopbaanbegeleiding.

Naast formele evaluaties (middels surveys of projectevaluaties) geven studenten ook informeel feedback op het aangeboden programma. Dit vindt plaats tijdens de lessen of aan het einde van een lessenreeks of projectweek. Ook kunnen studenten terecht bij de opleidingsmanager voor feedback op het programma. Hiernaast denkt de

Studentenraad mee over de vorm en invulling van het programma.

Alumni waarderen de vele contactmomenten in de opleiding. De opleiding creëert verbondenheid tussen de verschillende jaarlagen en stimuleert het leren van elkaar door studenten. In de begeleiding van het praktijkonderzoek en de thesis hebben alumni veel verschil ervaren. Alumni van de intensieve variant zijn heel positief over de begeleiding die ze hierbij gehad hebben.

Studenten zijn positief over het kleinschalige karakter en de sfeer van de opleiding, zo bleek tijdens de visitatie. Ze werken veel samen en leren van elkaar, ook over de jaren heen. En er is daarnaast voldoende ruimte voor hun individualiteit in maakprocessen. Studenten zijn ook zeer positief over de begeleiding door de opleidingsmanager.

Instroom

De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen. De opleiding kent een toelatingsprocedure waarbij het theoretisch, ambachtelijk niveau en muzikaal gehoor/ solfège-vaardigheden worden getest. Ook vindt een motivatiegesprek plaats. In de uiteindelijke beoordeling telt het geheel van de vier onderdelen of een kandidaat aangenomen kan worden. Dit gebeurt altijd in overleg met de betrokken docenten. De opleidingsmanager is verantwoordelijk voor de uiteindelijke toelaatbaarheid tot de bacheloropleiding. Studenten worden via de website geïnformeerd over de beoordelingsprocedure en -criteria.

Personeel

De opleiding wordt verzorgd door een team van 20 docenten (circa 6 FTE). Alle docenten hebben een gemengde beroepspraktijk en zijn naast hun rol als docent in de opleiding ook werkzaam in de muziek of muziekeducatie. Dit varieert van docentschap in het PO of VO of een andere (kunst)onderwijsinstelling (van muziekschool tot hoger onderwijs) tot een eigen artistieke uitvoerende beroepspraktijk. De opleiding zet hiernaast gastdocenten en stage/werkveldbegeleiders in.

Studenten kunnen voor hun artistieke verdieping ook gebruik maken van docenten van de bacheloropleiding Muziek van het conservatorium.

Docenten zijn in de regel werkzaam in meerdere onderwijsseenheden, waardoor verbinding en informatie-uitwisseling tussen de onderwijsseenheden plaats vindt. De opleiding organiseert jaarlijks diverse studiedagen en teamvergaderingen.

In de HR-cyclus wordt onder andere gesproken over resultaatgerichtheid en deskundigheidsbevordering. Dit laatste vindt onder andere plaats middels lerarenbeurzen, deelname in een kenniskring, het volgen van masterclasses of symposia, intercollegiaal overleg met andere instituten, eigen artistieke verdieping door het nemen van lessen of een actieve muzikale uitvoeringspraktijk.

De docenten met wie de commissie gesproken heeft, hebben net als alumni opgemerkt dat de diversiteit (bijvoorbeeld in sociaal-economische en culturele zin) van de opleiding vergroot dient te worden, zowel bij de studenten als bij het docententeam.

Studenten hebben tijdens de visitatie opgemerkt dat het kleinschalige karakter en de sfeer het makkelijk maken om docenten te benaderen. Tegelijkertijd kan dit ook lastig zijn omdat de docent hen ook beoordeelt.

Faciliteiten

De opleiding wordt, samen met de afdeling Jazz van het conservatorium, uitgevoerd op een van de locaties van het conservatorium in Maastricht. Daar heeft de opleiding de beschikking over ensemblecombo-lokalen, een pop-jazz zaal die tevens als onderwijsruimte dient voor colleges, bewegingslessen en koor, didactieklokalen, een muziektechnologie lokaal en verschillende algemene lokalen. De meeste lokalen beschikken over een vleugel. Er is een aantal plekken waar zelfstudie kan plaatsvinden en studenten kunnen elk gewenst lokaal reserveren mits er geen onderwijs plaatsvindt. Via de mediatheekdienst van Zuyd

zijn databanken voor literatuur of bladmuziek beschikbaar. Het hoofdgebouw omvat een uitgebreide bibliotheek met bladmuziek.

Er zijn, zo bleek tijdens de visitatie, plannen voor een nieuwe locatie in Maastricht voor de kunstopleidingen van de hogeschool. Dit biedt kansen voor samenwerkingen met de andere kunstopleidingen van de hogeschool.

Studenten hebben, zo bleek tijdens de visitatie, behoefte aan kleinere ruimtes waarin ze hun instrument kunnen spelen en aan ruimtes waar ze rustig kunnen studeren. Ook is er behoefte aan pop drumkits in plaats van jazz drumkits.

De Academieraad bespreekt onder andere de resultaten van de uitgevoerde evaluaties en stelt het curriculumboek vast. In de afgelopen jaren is academiebreed met studenten en docenten gewerkt aan een document inzake sociale veiligheid op de academie (het conservatorium). In studiejaar 2023 – 2024 worden docenten verplicht dit document te ondertekenen. Ook wordt bij de start van het studiejaar een bijeenkomst georganiseerd voor studenten waarin zij geïnformeerd worden over waar ze terecht kunnen als ze in een ongemakkelijke situatie terecht zijn gekomen.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de inhoud en het niveau het programma waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de beoogde leerresultaten (de competenties). De competenties zijn per onderdeel passend vertaald in leerdoelen, die vermeld zijn in het curriculumboek. Het is de commissie daarbij opgevallen dat in het curriculumboek de relatie met de competenties niet altijd helder wordt gelegd. Ook zijn de leerdoelen niet in alle gevallen ontwerpend en toetsbaar geformuleerd. Zij nodigt de opleiding uit dit wel te doen.

De samenhang in de opleiding wordt goed geborgd. De stages, integratieve projectweken en de indeling in onderwijsseenheden die elk jaar aanbod komen, dragen hier in belangrijke mate

aan bij. De verbindende rol van de stages wordt ook door studenten met wie de commissie gesproken heeft herkend.

De commissie ziet dat in de opleiding theorie en toepassing daarvan steeds meer verbonden worden en heeft daarvan goede voorbeelden gehoord tijdens de visitatie.

De commissie herkent het ambachtelijke karakter van de opleiding in het curriculum. De lintstages zijn hier een belangrijk onderdeel van en dragen eraan bij dat studenten in staat worden gesteld hun pedagogische en didactische vaardigheden zeer goed te ontwikkelen.

Ook de uitgebreide aandacht voor lesgeven in het voorgezet onderwijs en het vak Kunst Algemeen kenmerkt de ambachtelijkheid en degelijkheid van het programma. Keuzes hierin kunnen volgens de commissie de ervaren studiedruk door studenten verminderen. De hoge studiedruk wordt volgens de commissie veroorzaakt door het volle programma en de ambitie en passie van studenten; zij willen graag zoveel mogelijk leren. Het is de commissie opgevallen dat studiedruk al langer een thema is in de opleiding en zij raadt de opleiding dan ook aan stappen te zetten in het verminderen van de studiedruk.

De commissie ondersteunt het initiatief om het derde en vierde jaar van de opleiding meer af te stemmen op de individuele vraag van studenten. Dit kan volgens de commissie bijdragen aan meer focus en daarmee minder studiedruk voor studenten.

Studenten krijgen de eerst drie jaar les in twee instrumentale vakken en zangles. Als studenten een ander hoofdinstrument hebben dan piano, zang of gitaar, krijgen ze hier geen les in. Dit kenmerkt volgens de commissie het brede ambachtelijke karakter van de opleiding en biedt tegelijkertijd minder ruimte voor het ontwikkelen van een persoonlijke muzikale signatuur van studenten die een ander hoofdinstrument hebben.

Internationalisering komt beperkt aan bod in het programma, zo constateert de commissie. Studenten kunnen de keuzestage invullen in het buitenland; hier wordt zeer beperkt gebruik van gemaakt.

De opleiding heeft een passend didactisch concept waarin het samenwerkend leren en het meester-gezel concept belangrijke pijlers zijn. Ook is er veel aandacht voor de begeleiding van studenten. Daarbij geldt dat de stagebegeleiding, zo bleek tijdens de visitatie, op onderdelen verbeterd kan worden. Het is studenten en de stageplek niet altijd duidelijk waarop studenten beoordeeld worden en wat ze op dienen te leveren. De stagedocumentatie lijkt voldoende helder, kennelijk is deze onvoldoende bekend, denkt de commissie.

De commissie stelt vast dat de opleiding voldoet aan de wettelijke instroomeisen. De opleiding heeft een zorgvuldige toelatingsprocedure ingericht en communiceert hier transparant over via de website. De commissie constateert, net als alumni en docenten, dat de diversiteit in de opleiding versterkt kan worden.

De opleiding beschikt over voldoende docenten voor het verzorgen van het onderwijs. Er is voldoende expertise beschikbaar op de verschillende kennisgebieden van de opleiding en docenten zijn zelf actief in de brede beroepspraktijk waartoe zij opleiden. De commissie heeft tijdens de visitatie een zeer betrokken team en studieleider ontmoet. Studenten voelen zich gezien en hebben veel waardering voor het team en de opleiding als geheel. Hoewel de opleiding beschikt over voldoende faciliteiten gunst de commissie de opleiding meer eigen ruimtes en middelen.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

3. Toetsing

De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. De opleiding heeft een degelijk en zorgvuldig toetsproces ingericht. Het toetsbeleid van de hogeschool en de onderwijsvisie van de opleiding zijn leidend. De competenties vormen de kapstok van het beoordelingssysteem. Middels het vier-ogen principe en het gebruik van vooraf opgestelde beoordelingscriteria bewaakt de opleiding de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing. Ook vindt bij een aantal onderdelen kalibratie tussen docenten plaats. Dit kan volgens de commissie echter uitgebreid worden. De examencommissie geeft op adequate wijze vorm aan haar taak om de kwaliteit van toetsen te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleiding. De commissie raadt de examencommissie daarbij aan ook de theses en praktijkproducten die in de afstudeerfase opgesteld worden steekproefsgewijs te beoordelen. De commissie nodigt de opleiding uit de ingang gezette ontwikkeling van het eigen toetsbeleid door te zetten.

Bevindingen

Het toetsbeleid van de hogeschool en het onderwijs- en examenreglement van het conservatorium zijn leidend voor het toetsprogramma van de opleiding. De toetsing sluit aan bij de onderwijsvisie. Dit betekent dat de toetsing gericht is op a) (vak)specifieke kennis en vaardigheden binnen het muzikaal-ambachtelijke en muziektheoretische domein en het pedagogisch-didactische en onderwijskundige domein en b) de competentiegerichte toepassing daarvan in de steeds veranderende kunsteducatieve omgeving.

In aansluiting op het beleid van de hogeschool is de toetsing praktijkgericht (veelal in authentieke beroepssituaties), gericht op het geïntegreerd beoordelen van onderzoeksvaardigheden en vindt toetsing met regelmaat plaats binnen (complexe) samenwerkingsopdrachten binnen de eigen leergemeenschap.

De opleiding maakt gebruik van summatieve en formatieve toetsing. Daarbij wordt continu gezocht naar een evenwicht tussen het beoordelen van een eindresultaat en het meenemen van het proces. Dat geeft, volgens de opleiding, ruimte om wanneer een leerdoel reeds bereikt is (voorsortend op het werken met leeruitkomsten) de aandacht te verleggen naar een specialisme of juist een vak dat meer aandacht verdient. De op-

leiding toetst onderdelen zoveel mogelijk in samenhang. Hiermee krijgen studenten, volgens de opleiding, inzicht in de samenhang van de inhoud. Dit betekent a) dat de student binnen één toets of toetsomgeving beoordeeld wordt op bereikte leerdoelen/competenties die op meerdere programmaonderdelen van toepassing zijn, of b) een product of presentatie beoordeeld wordt op basis van leerdoelen vanuit verschillende disciplines. Voorbeelden hiervan zijn een gecombineerde opdracht voor muziek in beweging, vakdidactiek en muziektechnologie/Informatietechnologie (jaar 1) en composities/arrangementen voor de performance lessen in combinatie met poppracticum en theorie atelier die de tweede en derde projectweek tot uitvoering worden gebracht.

De opleiding maakt gebruik van een breed palet aan toetsvormen. Dit palet omvat onder andere schriftelijke en mondelinge tentamens, muzikale voorspeelmomenten, verdedigingen, stageverslagen, luistervaardigheidstoetsen, lesdemonstraties, kunstdossier en dergelijke. De opleiding maakt ook gebruik van feedback in de vorm van een groeps gesprek, een individueel gesprek of geschreven feedback. En van peerreview, waarbij studenten worden betrokken bij de evaluatie van presentaties of tussentijdse pitches.

Om de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing te borgen, zijn de competenties, leerdoelen

en toets- en beoordelingscriteria op elkaar afgestemd, worden bij bepaalde toetsen rubrics ingezet en wordt het vier-ogen principe gehanteerd bij het ontwerpen en beoordelen van toetsen. Dit laatste betekent dat docenten gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor het ontwerpen, afnemen en beoordelen en bijstellen van toetsing. Ook worden externe beoordelaars ingezet bij de stage. Met de combinatie van interne en externe beoordelaars wordt, volgens de opleiding, de intersubjectiviteit vergroot.

Kalibratie vindt vooral plaats tussen voorzitters van commissies betrokken bij de afstudeerfase en bij het vak Performance. Bij het vak Performance zijn meerdere docenten betrokken bij de beoordeling van studenten: theorie docenten, vakdidactic docenten en performance en pop docenten. Deze docenten kalibreren hun beoordeling met elkaar. Ook bij de theorievakken werken en beoordelen docenten samen.

De opleiding participeert in de peerreview tussen hogescholen geïnitieerd door het landelijk overleg. Tijdens de visitatie is, aan de hand van concrete voorbeelden, duidelijk geworden dat deze peerreview binnen het team leidt tot discussies over het curriculum en de toetsing.

In het gesprek met docenten is duidelijk geworden dat in het team discussie wordt gevoerd over het geven van cijfers bij een beoordeling. Dit wordt bij een aantal onderdelen niet meer gedaan en hierbij krijgen studenten naast de beoordeling ook feedback en feedforward. De vraag of deze aanpak voor het gehele curriculum gaat gelden is onderwerp van gesprek in het team en is nog niet beantwoord. De overweging om van een testcultuur langzaam naar een assessmentcultuur wordt bewust gemaakt en wordt momenteel op die onderdelen doorgevoerd waar het passend is en aansluit bij de betreffende leerdoelen.

Studenten worden via het curriculumboek en de digitale leeromgeving geïnformeerd over de leerdoelen en de wijze waarop deze getoetst en beoordeeld worden. Studenten met wie de commissie gesproken heeft, voelen zich goed voorbereid op de toetsing; ze weten wat er van hen verwacht wordt. Ze weten dit via de digitale leeromgeving en hun docenten; het curriculumboek gebruiken ze hier in mindere mate voor. Ze hebben ook opgemerkt dat de piano, zang en gitaar examens wat meer gespreid kunnen worden. Dat geeft hun meer tijd om zich daarop voor te bereiden.

Studenten zijn minder tevreden over de toetsdruk van de opleiding. Ze hebben behoefte aan een lesvrije toetsweek of iets dergelijks. In de huidige toetsweken volgen studenten ook lessen en geven ze les op hun stageplek. In het gesprek met docenten is hierover aangegeven dat dit onderwerp van gesprek is in het team. Ook wordt, samen met de studentenraad en docenten, onderzocht hoe piekweken verminderd of voorkomen kunnen worden. De opleiding is daarin van mening dat toetsweken en lesvrije weken botsen met het principe van toetsverspreiding. Inzetten op studiebegeleiding, tijd- en agenda planning en flexibiliteit in herkansing bieden volgens de opleiding meer kansen.

De examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van toetsing en het eindniveau van de opleiding. De examencommissie is verantwoordelijk voor de drie opleidingen van het conservatorium en bestaat uit zes leden. De examencommissie verkrijgt haar beeld over de toetsing en beoordeling onder andere door het inwinnen van informatie bij studenten en docenten, het bijwonen van tentamens en het afhandelen van klachten van studenten en docenten. De examencommissie geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het management. De examencommissie rapporteert jaarlijks over haar werkzaamheden aan het College van Bestuur. Door de vertegenwoordiging van alle afdelingen mogen de leden optreden als externe adviseurs, maar

vooral als 'critical friends' als het gaat om oordelen en besluitvorming.

De leden van de examencommissie nemen deel aan netwerkbijeenkomsten en andere opleidingsactiviteiten op het gebied van toetsing, beoordeling en juridische aspecten van de taken. De hogeschool verzorgt regelmatig trainingen voor examencommissieleden.

De commissie heeft tijdens de visitatie met vertegenwoordigers van de examencommissie gesproken. Daarbij is duidelijk geworden dat de examencommissie in de afgelopen periode hard gewerkt heeft aan het inrichten van een nieuwe examenorganisatie, het aanwijzen van examinatoren, het opzetten van een opleiding voor examinatoren en het uitwerken van besluiten. Daarnaast zijn er in de examencommissie ook wisselingen van de wacht geweest. De examencommissie is inmiddels op sterkte en de ingestelde procedures worden gevolgd. De examencommissie borgt het eindniveau door steekproefsgewijs toetsen te volgen / bij te wonen zowel op eindniveau als door de jaren heen.

In de komende periode wil de examencommissie zich inzetten voor het werken met leeruitkomsten. Dit is ook relevant voor de intensieve variant, waarbij studenten op basis van hun kennis en werkervaring leeruitkomsten kunnen aantonen.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding een passende vorm van toetsing van de leeruitkomsten c.q. competenties hanteert. De toetsing is gebaseerd op het toetsbeleid van de hogeschool en de onderwijsvisie van de opleiding. Het toetsproces is degelijk en zorgvuldig. De toetsing sluit aan bij het competentiegerichte onderwijs waar de opleiding voor staat. De opleiding maakt daarbij onderscheid tussen formatief en summatief

toetsen. De toetsvormen zijn gevarieerd en passend voor de verschillende onderwijseenheden en -onderdelen. De commissie heeft enkele toetsen bestudeerd en constateert dat de kwaliteit daarvan degelijk is. De opleiding heeft geen eigen toetsbeleidsplan, dit is in ontwikkeling. De commissie ondersteunt dit initiatief.

De opleiding neemt voldoende maatregelen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing en beoordeling te borgen. Zo wordt er gebruik gemaakt van beoordelingscriteria en/of rubrics, wordt het vier-ogen principe toegepast en is er aandacht voor scholing van examinatoren en examencommissie. De commissie raadt de opleiding aan kalibratie bij meerdere onderdelen in de opleiding toe te passen.

De commissie ondersteunt de wens van studenten om de toetsdruk te spreiden. De gesprekken hierover zijn, zo bleek tijdens de visitatie, al langer gaande en de commissie acht de tijd rijp hierin onderling overleg een concrete oplossing voor te vinden.

De examencommissie heeft een roerige tijd achter de rug waarin hard gewerkt is aan de inrichting van procedures. De examencommissie borgt adequaat dat de competenties door individuele studenten worden gerealiseerd. De examencommissie bezoekt daartoe onder andere steekproefsgewijs (eind) examens. De examencommissie neemt nog geen steekproeven van de theses en praktijkproducten die studenten ontwikkelen in de afstudeerfase. De commissie raadt de examencommissie aan dit wel te doen.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

4. Gerealiseerde leerresultaten

De commissie stelt vast dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert en daarmee **voldoet** aan deze standaard. Dit wordt vastgesteld in de afstudeerfase in het vierde jaar. De opleiding heeft een degelijk afstudeerproces ingericht waarbij studenten een thesis schrijven, een onderwijsproduct ontwikkelen, een keuzestage afronden, een visie/leerplan document opstellen en gezamenlijk een eindconcert organiseren en uitvoeren. De commissie heeft vijftien dossiers bestudeerd en stelt vast dat deze een goed niveau laten zien dat past bij een bacheloropleiding Docent Muziek. De bestudeerde theses zijn door hun eenvormigheid wellicht wat minder origineel maar zijn van degelijke kwaliteit. De commissie kan zich vinden in de beoordeling en de gegeven feedback. Minder inzichtelijk is hoe de oordelen per criterium tot stand komen, en hoe dat zich vertaalt in het eindcijfer. Ook kan in de bestudeerde theses de verbinding tussen de onderzoeksvraag en de conclusies versterkt worden. De ontwikkelde onderwijsproducten zijn van goede kwaliteit en relevant voor de beroepspraktijk. Het videomateriaal van de eindconcerten laat volgens de commissie het goede eindniveau van studenten zien. De commissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om te onderzoeken in welke andere vormen een praktijkgericht onderzoek kan resulteren.

Bevindingen

De opleiding wordt afgerond met de thesis en een daaruit voortvloeiend praktijkrelevant onderwijsproduct, een visie/leerplan document en het eindconcert. Met deze onderdelen laten studenten, volgens de opleiding, zien dat zij startbekwaam zijn. De afstudeerfase laat zien dat studenten zich kunnen verdiepen binnen de gekozen specialisatie middels praktijkgericht onderzoek. Studenten laten met het leerplan document de brede kennis en vaardigheden zien die nodig zijn om in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs te kunnen functioneren als muziek- of kunst-docent (KuA/CKV). In het eindconcert tonen studenten aan op hoog niveau als muzikale teamspeler te kunnen functioneren.

Praktijkgericht onderzoek

De thesis en het onderwijsproduct zijn het resultaat van het praktijkgericht onderzoek dat studenten uitvoeren in de vierdejaars keuzestage. Studenten onderzoeken een thema dat past binnen de gekozen afstudeerrichting. De thesis wordt beoordeeld door een commissie van twee à drie beoordelaars aan de hand van de beoordelingscriteria. Zij beoordelen de thesis onafhankelijk van elkaar en komen daarna in overleg tot een gezamenlijk eindoordeel.

De keuzestage biedt studenten de gelegenheid zich te profileren en inhoudelijke verdieping te realiseren. Deze stage wordt afgerond met een evaluatiegesprek, dat wordt gevoerd aan de hand van de beoordelingscriteria. Hierbij zijn de student, de praktijkbegeleider en de stagebegeleider aanwezig.

Het onderwijsproduct of afstudeerproduct kan verschillende vormen hebben, zoals een adviesrapport over ontwikkeling van specifieke methodiek of curriculum, een draaiboek voor een kunst-educatief project, een vakdidactische uitwerking van een thema of een uitgewerkt begeleidingsplan. De beoordeling vindt plaats in de vorm van een afsluitend examen. Dit vormt het sluitstuk van de opleiding. Dit examen vindt plaats met een commissie van drie of vier beoordelaars. De student wordt gestimuleerd zelf een werkveldvertegenwoordiger uit de keuzestage als commissielid voor te stellen. Bij het inleveren van het afstudeerproduct levert de student ook een reflectieverslag aan.

Visie/leerplan document

Het visie/leerplan document is gericht op de bovenbouw van het voortgezet onderwijs (Muziek,

KuA). Het leerplandocument omvat een onderwijsvisie, een leerplan, een vakdidactische uitwerking van lessen Kunst Algemeen en Muziek inclusief twee volledig uitgewerkte toetsen, gericht op het eindexamen Muziek/Kunst Algemeen in de bovenbouw. Studenten ontwikkelen het leerplandocument in samenhang met hun bovenbouwstage in het vierde jaar.

Muzikale profilering/eindconcert

Studenten ontwerpen, organiseren en realiseren gezamenlijk en zelfstandig twee muzikale openbare groepspresentaties. De beoordeling verloopt volgens een co-assessment procedure. Studenten zijn zelf verantwoordelijk voor het beoordelen van de samenwerking, de communicatie en het reflectieve deel. De commissie neemt de bevinding van de studenten over en richt zich in haar beoordeling op het waarneembare product (de presentaties).

Studenten worden tijdens het praktijkgericht onderzoek begeleid in afstudeerkringen van drie tot zes studenten. Studenten geven elkaar feedback en worden begeleid door een afstudeerbegeleider. Daarnaast hebben studenten ook een individuele afstudeerbegeleider. Hiernaast worden studenten tijdens de stages in het vierde jaar (bovenbouw VO en Keuzestage) begeleid door een stagebegeleider. De stagebegeleiders verbinden het werkveld met het programma. Werkveldbegeleiders (extern) hebben als taak om met de individuele student de wekelijkse stageactiviteit te evalueren. Zij zijn betrokken bij de beoordeling van de (eind)stages.

Docenten Vakdidactiek en Onderwijskunde begeleiden het ontwerpproces van het visie/leerplandocument. En voor het eindconcert benaderen studenten zelf begeleiders. Daarnaast is een procesbewaker vanuit de opleiding betrokken bij het eindconcert.

De opleiding onderzoekt mogelijkheden voor andere vormen van verslaglegging en presentatie van onderzoek, naast de huidige thesis en het onderwijsproduct.

De opleiding onderhoudt contact met haar alumni middels de netwerken in het werkveld waarin ook alumni participeren. Alumni worden bij de opleiding betrokken als gastdocent en bij studiemiddagen, symposia en stagebegeleiding. De opleiding heeft in 2022 een reünie voor alumni georganiseerd en er is een alumniband. Uit alumni onderzoek blijkt dat alle afgestudeerden terecht komen in het muziekonderwijs, in loondienst of in een gemengde beroepspraktijk.

Alumni met wie de commissie gesproken heeft, voelen zich goed voorbereid op hun rol als docent. Ook hebben ze door de opleiding hun netwerk opgebouwd; alumni weten elkaar te vinden. En de opleiding heeft hen gestimuleerd om zich te blijven ontwikkelen en op te staan voor nieuwe ontwikkelingen.

Overwegingen

De commissie concludeert dat de opleiding een degelijk afstudeerproces heeft ingericht. Hierin is, zoals ook eerder opgemerkt, de aandacht voor de ambachtelijke pedagogische en didactische vaardigheden van studenten zichtbaar.

Om zich een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de commissie dossiers van vijftien studenten bestudeerd. Op basis van de bestudeerde dossiers en het gevoerde gesprek met studenten en alumni stelt de commissie vast dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd. De commissie is van mening dat de bestudeerde theses een degelijk niveau laten zien. Hoewel de commissie het eens is met de gegeven beoordelingen, is het minder inzichtelijk hoe de oordelen per criterium tot stand komen, en hoe dat zich vertaalt in het eindcijfer. In de bestudeerde theses kan de verbinding tussen de onderzoeksvraag en de conclusies versterkt worden.

Het is de commissie opgevallen dat de bestudeerde theses vrij eenvormig en geformatteerd zijn. Hierdoor zijn de bestudeerde theses minder origineel. De bestudeerde onderwijsproducten

laten meer variatie zien. Deze zijn van goed niveau en zijn heel toepasbaar in de beroepspraktijk.

De commissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om te onderzoeken in welke andere vormen een praktijkgericht onderzoek kan resulteren. Hiermee kan volgens de commissie (nog) beter aan worden gesloten bij de behoefte van de beroepspraktijk en de intrinsieke motivatie van studenten.

Het videomateriaal van de eindconcerten laat volgens de commissie het goede eindniveau van studenten zien. Ook waardeert de commissie de keuze van de opleiding om het artistieke deel van

de opleiding door studenten gezamenlijk te laten afsluiten.

De commissie heeft tijdens de visitatie een gepassioneerde opleiding gezien die zeer gedegen en gepassioneerde studenten aflevert. Daarbij is niet het alleen het ambacht zichtbaar geworden, maar ook de enorme betrokkenheid en liefde voor het muziekonderwijs.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Raoul van Aalst

Raoul studeerde bedrijfskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds zijn studententijd is hij betrokken bij onderwijskwaliteit, als studentenvertegenwoordiger en later ook als parttime universitair docent. Raoul heeft uitgebreide ervaring met het voorzitten van accreditatiepanels.

Adri Schreuder

Adri was t/m 2022 studieleider B Docent Muziek aan het Conservatorium van Amsterdam (CvA) aan de AHK. Hij is tevens docent in de Masters Muziek en Musical Leadership.

Allerd van den Bremen

Allerd volgde de opleiding Docent Muziek aan het Conservatorium van Amsterdam (CvA). Naast talrijke opdrachten en functies binnen de muziekbranche, is hij momenteel directeur van de landelijke vakvereniging en vakbond voor muziekdocenten in het onderwijs.

Thirza Fekkes

Thirza is in 2022 afgestudeerd aan de B Docent Muziek aan het Prins Claus Conservatorium van Hanzehogeschool Groningen. Sinds 2023 studeert zij Klassieke Muziek aan hetzelfde conservatorium.

De commissie werd bijgestaan door **drs. Titia Buising**, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Bezoekprogramma

22 juni 2023

Tijd		Gesprek
12.00	13.15	Lunch Commissie
13.15	14.15	Gesprek Management
14.15	14.30	Nabespreking commissie
14.30	15.45	Gesprek met studenten
15.45	16.00	Nabespreking commissie
16.00	16.15	Pauze
16.15	17.30	Gesprek met docenten
17.30	17.45	Nabespreking commissie
17.45	18.15	Vertrek naar Hotel/Diner
19.00		Diner Hotelschool

23 juni 2023

Tijd		Gesprek
9.15	9.45	Bespreking commissie
9.45	10.45	Gesprek met Commissies/Bureaus
10.45	11.00	Nabespreking commissie
11.00	12.00	Gesprek Alumni
12.00	12.15	Nabespreking commissie
12.15	13:30	Lunch
13.00/13:30	14:00	Optioneel: evt extra gesprek met Opleidingsmanager
14:00	14:45	Debriefing Commissie
14:45	15:15	Terugblik en eerste indrukken

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie
- Afstudeernota en afstudeerprotocol Docent Muziek
- Curriculum Boek BA DOMU-DMI 2022-2023
- Curriculum overzicht DoMu en DMI
- Jaaragenda 22-23
- Jaarverslag Examencommissie Conservatorium 21-22
- Onderwijsexamenregeling (OER)
- Toetsrooster 22-23
- Toetsproducten
- Toetsbeleid Zuyd
- Vijftien afstudeerdossiers